

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою факультету
менеджменту та маркетингу
Протокол № 7 від 25.02.2019 р.

Голова Вченої ради О. А. Гавриш

ПРОГРАМА
вступного додаткового випробування
для вступу на освітню програму підготовки магістра
«Міжнародна економіка»
за спеціальністю 051 Економіка

Програму рекомендовано кафедрою
Міжнародної економіки
Протокол № 7 від 30.01.2019 р.

Завідувач кафедри С. В. Войтко

Програма складена з метою організації та проведення додаткового випробування для вступу на програму підготовки магістра за спеціальністю 051 Економіка.

Додаткове випробування проводиться тільки для тих вступників, напрям підготовки (спеціальність, бакалаврат) яких не відповідає обраній для вступу спеціальності.

Мета додаткового вступного випробування – виявити достатність рівня вступника в сфері спеціальності обраної для вступу.

До складу програми додаткового вступного випробування входять розділи з наступних дисциплін (кредитних модулів):

- «Основи економічної теорії»;
- «Економіка підприємства».

Додаткове фахове випробування проводиться у вигляді письмово екзамену. Його тривалість до 4 академічних годин (180 хвилин) – без перерви. Екзаменаційний білет містить теоретичні питання та задачі.

Теоретичні питання представлені у вигляді закритого тесту – текст кожного з питань містить декілька варіантів відповіді, один з яких є вірним. При відповіді на таке питання достатньо зазначити лише літеру, що відповідає обраному варіанту. Загальна кількість тестових питань – 35. На теоретичні питання (тести) відводиться до 90 хвилин (до 2,57 хвилин на кожне з питань).

На розв'язок однієї задачі відводиться до 30 хвилин. При цьому відповідь на цей вид завдання повинна містити: стислий виклад методики розв'язання; формули, що використовуються; отримані проміжні результати; остаточну відповідь. Загальна кількість задач – 3. Загалом на розв'язок задач відводиться до 90 хвилин.

Структура навчального матеріалу, який виноситься на додаткове комплексне фахове випробування

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Тема 1. Еволюція предмету економічної теорії.

Економічна теорія. Політекономія. Предмет економічної теорії. Об'єктивні економічні закони. Ойкономіка. Хремастика. Меркантилізм. Фізіократія. Класична політична економія. Марксизм. Кейнсіанство. Монетаризм. Інституціоналізм. Лібералізм. Неокласичний синтез. Маржиналізм. Теорія раціональних очікувань. Теорія економіки пропозиції.

Тема 2. Теорія та структура суспільного виробництва.

Виробництво. Суспільне виробництво. Матеріальне та нематеріальне виробництво. Особисте та виробниче споживання. Продуктивні сили суспільства. Економічні фактори. Уречевлений та особистий фактори виробництва. Робоча сила. Засоби виробництва. Засоби праці. Предмети праці. Економічні відносини. Закон обмеженості ресурсів. Крива виробничих можливостей.

Тема 3. Теорія споживчої поведінки. Закон необмежено зростаючих потреб.

Споживання. Теорії споживчої поведінки: Кейнса, Модільяні, Самуельсона. Теорія раціонального вибору. Споживча поведінка у теоріях адаптивних і раціональних очікувань. Споживчий бюджет. Бюджетне обмеження. Середня і гранична схильність до споживання і заощадження. Закон необмежено зростаючих потреб.

Тема 4. Теорія попиту на гроші.

Попит на гроші. Пропозиція грошей. Економічний цикл. Меркантилізм. Класичний монетаризм. Монетаризм. Теорія перманентного та номінального доходу Фрідмана. Сучасний монетаризм. Закон Фішера – балансове рівняння або рівняння обміну. Номінальний та реальний ВВП. Купівельна спроможність. Інфляція. Абсолютний рівень цін. Фактичний обсяг виробництва. Трансакційна поведінка (мотив поведінки). Кейнсіанська теорія попиту на гроші.

Тема 5. Кейнсіанська теорія стабілізаційної політики держави.

Середньострокова циклічність. Тенденція до зростання. Номінальний ВВП. Тренд реального ВВП. Облікова ставка. Зайнятість. Інфляція і дефляція. Стимулювання ефективного попиту. Купівельна спроможність населення. Попит на гроші. Криза перевиробництва. Стабілізаційна та антициклічна політика держави. Політики експансії та рецесії.

Тема 6. Економічна теорія капіталу.

Капітал. Особистий та уречевлений фактори виробництва. Рента. Концепція Маркса. Оборот капіталу. Трудова теорія вартості. Абстрактна праця. Конкретна праця. Додана вартість. Робоча сила. Необхідний робочий час. Додатковий робочий час. Основний капітал. Оборотний капітал. Фонди. Обігові кошти. Амортизація. Зношування.

Тема 7. Економічна структура вартості та витрати виробництва.

Марксистська концепція витрат. Сучасна концепція витрат або концепція Кларка. Амортизація. Новостворена вартість. Собівартість. Додана вартість. Прибуток. Витрати виробництва суспільства. Витрати виробництва підприємства. Умовно-постійні та умовно-змінні витрати. Точка беззбитковості. Ефект операційного левериджу.

Тема 8. Банки, біржі та елементи ринкової інфраструктури.

Банки та банківська система. Облікова ставка та норма резервування. Біржі. Види бірж. Суб'єкти біржових угод. Види біржових угод. Біржові індекси. Торгово-промислова палата. Аукціон. Торговий дім. Факторингова компанія. Страхова компанія. Аудиторська компанія. Антимонопольний комітет. Комісія з обігу цінних паперів. Ліцензування діяльності. Маркетинг.

Тема 9. Теорії вартості товару.

Трудова теорія вартості. Суспільно-необхідна праця. Споживча та мінова вартість. Якість праці. Абстрактна та конкретна праця. Маржинальна теорія вартості. Об'єктивна та суб'єктивна корисність. Закон зниження граничної корисності. Фактори попиту та пропозиції. Теорія факторів виробництва. Альтернативні теорії вартості товару.

Тема 10. Теорія економічної рівноваги.

Економічна рівновага. Поведінка кривих попиту та пропозиції. Рівноважна ціна. Рівноважний обсяг виробництва. Рівновага на: горизонтальному, висхідному та вертикальному відрізках. Класична теорія рівноваги. Кейнсіанська теорія рівноваги. Марксистська теорія рівноваги. Синтетична теорія рівноваги.

Тема 11. Формування ціни на ринку. Товари Гіффена.

Попит і пропозиція. Закон попиту. Закон пропозиції. Криві попиту та пропозиції. Механізм ринкового формування цін. Товари Гіффена. Товари Веблена. Цінові та нецінові фактори попиту та пропозиції. Еластичність. Ефект адаптивних і раціональних очікувань. Ринкова рівновага та рівноважна ціна. Теорії адаптивних і раціональних очікувань.

Тема 12. Синтетична теорія.

Класична політекономія. Правило “невидимої руки” А. Сміта. Закон Ж.-Б. Сея. Трудова теорія вартості. Маржинальна теорія вартості. Функціональний зв'язок обміну та виробництва. Синтетична теорія А. Маршалла. Кейнсіанство. Неокласична теорія зростання. Монетаризм. Неокласичний синтез Самуельсона. Саморегулювання економіки. Державне регулювання економіки.

Тема 13. Інституційні засади інноваційної економіки.

Теорії підприємницької економіки, постіндустріального та інформаційного суспільства. Теорії циклічного економічного розвитку; інноваційні теорії технологічного розвитку та сучасні теорії інноваційного розвитку. Сучасні теорії інноваційного розвитку промисловості: теорія технологічного розриву М. Познера, теорія інтелектуальної технології Ф. Хайека, теорія інноваційної економіки та підприємницького суспільства П. Друкера, соціально-психологічна теорія інноваційного розвитку Х. Барнета, Є. Вітте, Е. Денісона та ін.

Тема 14. Сталий економічний розвиток.

Відтворення і розвиток. Теорії економічного зростання. Теорії сталого розвитку. Базові концепції сталого розвитку. Складові концепції сталого розвитку: економічна, соціальна та екологічна. Фактори економічного зростання і сталого розвитку. Стимулювання сталого розвитку. Межі зростання. Раціональне використання ресурсів.

Тема 15. Доходи суспільства.

Доходи суспільства. Економічні (факторні доходи). Рента. Земельна рента. Диференційна земельна рента. Прибуток. Фактори прибутку. Нормальний доход. Роялті. Франшиза. Гонорар. Заробітна плата. Соціальні доходи. Трансферти. Гарантовані соціальні стандарти. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині. Індекс Робін Гуда.

Тема 16. Інфляція та антиінфляційна політика держави.

Інфляція. Потреби товарообігу. Види інфляції. Причини інфляції. Дефляція. Індекс Лейспейреса. Індекс Фішера. Дефлятор Пааше. Індекс Біг-Маку. Альтернативні індекси. Темп приросту цін. Теорія раціональних очікувань. Австрійська школа та вільний ринок. Монетарна концепція. Неокейнсіанський підхід. Крива Філіпса. Антиінфляційна політика держави. Особливості інфляції в Україні.

Тема 17. Зайнятість і безробіття.

Зайнятість. Безробіття. Суспільне виробництво. Економічно активне населення. Економічно пасивне населення. Рівень зайнятості. Поняття повної зайнятості. Раціональна зайнятість. Рівень безробіття. Види безробіття. Причини безробіття. Гарантовані соціальні стандарти. Економічні наслідки безробіття. Закон Оукена. Крива Філіпса.

Тема 18. Теорія людського капіталу.

Економічна категорія «людський капітал». Сутність людського капіталу як чинника економічного розвитку. Інноваційна економіка та економіка знань. Еволюція наукової думки з теорії людського та інтелектуального капіталу. Альтернативні теорії людського капіталу. Теорія інноваційного зростання. Трудова теорія вартості та вартість праці. Рента.

Тема 19. Сукупний суспільний продукт.

Сукупний суспільний продукт. Система національних рахунків. Валовий внутрішній продукт. Валовий національний продукт. Особистий доход. Національний доход. Чистий економічний добробут. Національне багатство. Номінальний та реальний ВВП. Позаринкова діяльність домогосподарств. Тіньова економіка.

Тема 20. Еволюція грошово-валютних систем.

Теорії походження грошей: еволюційна та раціоналістична. Синтетична теорія Туган-Барановського. Випадковий обмін. Загальний еквівалент. Грошова система. Повноцінні та неповноцінні гроші. Поліметалізм. Біметалізм. Монометалізм: золотомонетний стандарт, золотозливковий стандарт, золотодевізний стандарт, золотодоларовий стандарт. Паперово-кредитна грошова система.

Тема 21. Циклічність класичної вільної економіки та здатність економіки до саморегуляції.

Циклічність економіки. Економічний цикл. Фази. Ознаки фаз. Саморегуляція економіки. Класична політична економія. Закон Ж.-Б. Сея. Правило А. Сміта. Попит і пропозиція. Споживча поведінка. Перевиробництво. Криза. Оновлення капіталу. Попит на гроші і вартість грошей. Схильність до інвестицій. Облікова і відсоткова ставки. Інфляція.

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Тема 22: Засади підприємницької діяльності.

Економічна природа підприємництва. Види підприємницької діяльності. Виробниче, фінансове, комерційне, консультаційне підприємництво. Моделі підприємництва: класична та інноваційна. Організаційно-економічні форми підприємництва. Переваги та недоліки основних організаційно-правових форм підприємництва. Сутність підприємства, його ознаки

та функції. Напрями діяльності підприємства. Форми об'єднання підприємств. Правові основи та державне регулювання підприємництва в Україні. Фактори макросередовища мезо- та мікросередовища підприємництва.

Тема 23. Планування діяльності підприємства.

Планування на підприємстві. Система планів підприємства. Методи планування. Особливості стратегічного, тактичного та оперативного планування. Види та зміст стратегічних, тактичних та оперативних планів. Планування виробництва продукції. Планування збуту продукції. Виробнича програма підприємства, її зміст, календарний розподіл та оптимізація. Оперативно-календарне планування. Планування матеріально-технічного забезпечення виробництва. Планування персоналу. Планування продуктивності праці. Планування фонду оплати праці.

Тема 24. Основний капітал підприємства.

Співвідношення понять "основний капітал", "основні фонди", "основні засоби". Склад і класифікація основного капіталу. Виробничі та невиробничі фонди підприємства. Класифікація основних виробничих фондів. Видова (технологічна) та вікова структура основних засобів. Первісна, відновна та залишкова вартість основних виробничих фондів. Відтворення основних виробничих фондів. Фізичне (матеріальне) та економічне спрацювання основних засобів. Техніко-економічне старіння засобів праці та його наслідки. Амортизація основних засобів. Методи амортизації. Норми амортизації основних засобів. Ефективність використання та відтворення основних виробничих фондів. Шляхи підвищення рівня ефективності використання основних виробничих фондів. Поняття й види нематеріальних активів. Склад і характеристика нематеріальних активів підприємства, їх вплив на конкурентоспроможність його продукції на ринку. Вартість нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів, визначення строків їх корисного використання.

Тема 25. Оборотний капітал підприємства.

Оборотний капітал: сутність, структура, джерела формування. Методи розрахунку нормативів оборотного капіталу (аналітичний, коефіцієнтний, метод прямого розрахунку). Нормування виробничих запасів, незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів, залишків готової продукції. Визначення сукупного нормативу оборотного капіталу підприємства. Основні показники ефективності використання оборотного капіталу. Шляхи підвищення рівня ефективності використання оборотного капіталу.

Тема 26. Персонал підприємства та продуктивність праці.

Поняття персоналу підприємства. Структура персоналу підприємства. Порядок визначення чисельності основних робітників. Порядок визначення загальної чисельності промислово-виробничого персоналу. Визначення необхідної чисельності управлінського персоналу. Кадрова політика на підприємства: сутність, значення і цілі кадрової політики підприємства. Чинники, що визначають кадрову політику підприємства. Типи кадрової політики. Оцінювання та атестація персоналу підприємства. Продуктивність праці. Методи визначення та розрахунку продуктивності праці. Класифікація факторів зростання продуктивності праці.

Тема 27. Оплата праці та система мотивації персоналу.

Поняття заробітної плати. Функції заробітної плати. Форми та системи заробітної плати. Структура заробітної плати. Основна та додаткова заробітна плата. Тарифна система оплати праці робітників. Доплати та надбавки. Сучасна державна політика оплати праці. Мінімальна заробітна плата. Оплата праці керівників, спеціалістів, службовців. Планування фонду оплати праці. Поняття мотивації праці. Змістовні теорії мотивації. Процесуальні теорії мотивації. Види, фактори та методи мотивації праці.

Тема 28. Виробнича потужність підприємства.

Економічна сутність поняття "виробнича потужність". Фактори впливу на виробничу потужність. Провідні групи обладнання, дільниці, цехи. Поняття про «вузькі місця». Види потужностей: фактична, ефективна, проектна, резервна. Розрахунок виробничої потужності підприємства залежно від типу організації виробництва. Показники ефективності

використання виробничої потужності. Планування виробничої потужності на підприємстві. Шляхи нарощування і поліпшення використання виробничої потужності.

Тема 29. Власний та позиковий капітал підприємства.

Статутний капітал підприємства: визначення і призначення. Джерела формування статутного капіталу підприємств. Поняття про акції. Види акцій підприємства. Поняття додаткового капіталу та його джерела. Нерозподілений прибуток та його формування. Поняття позикового капіталу та джерел його формування. Об'єктивна необхідність позикових коштів у складі фінансових ресурсів підприємства. Залучення позикового капіталу на кредитному ринку. Залучення позикового капіталу на ринку цінних паперів. Види банківських короткострокових кредитів. Сутність комерційного (товарного) кредитування підприємства та його вартість. Залучення капіталу шляхом емісії облігацій: порядок емісії облігацій, вартість позики, погашення облігацій. Види облігацій. Довго- та короткострокове запозичення. Оцінювання ефективності використання власного та позикового капіталу на підприємстві.

Тема 30. Інвестиційна діяльність підприємства.

Поняття інвестиційної діяльності. Види інвестицій. Джерела інвестицій. Показники ефективності виробничих інвестицій. Чинники підвищення ефективності використання виробничих інвестицій (капітальних вкладень). Визначення необхідного обсягу та джерел фінансування виробничих інвестицій. Фінансові інвестиції (цінні папери). Методичні підходи до оцінювання фінансових інвестицій. Особливості портфельного інвестування на підприємстві. Управління портфелем фінансових інвестицій (цінних паперів) підприємства. Чинники підвищення ефективності використання капітальних вкладень і фінансових інвестицій.

Тема 31. Інноваційна діяльність підприємства.

Поняття інноваційної діяльності підприємства. Види та напрями інноваційної діяльності підприємства. Технічні, організаційні, економічні та юридичні нововведення. Глобальні й локальні нововведення. Ресурси та результати інноваційної діяльності підприємства. Інноваційний проект: поняття, етапи здійснення. Державне регулювання інноваційної діяльності. Напрями підвищення рівня ефективності інноваційної діяльності підприємств. Оцінювання ефективності інноваційної діяльності на підприємстві. Показники економічного ефекту від впровадження технічних, технологічних та організаційних нововведень.

Тема 32. Бізнес-планування.

Сутність і значення бізнес-планування. Функції бізнес-плану. Організація процесу бізнес-планування на підприємстві. Види бізнес-планів. Зміст і структура бізнес-плану. Меморандум конфіденційності, резюме бізнес-плану. Аналіз бізнес-середовища організації. План і стратегія маркетингу, виробничий план, організаційний план, фінансовий план. Оцінювання ризику інноваційного проекту. Страхування інвестиційних ризиків. Загальні вимоги щодо складання бізнес-плану.

Тема 33. Оцінювання вартості бізнесу.

Необхідність і цілі оцінювання вартості бізнесу. Види вартості бізнесу. Фактори, що впливають на величину вартості бізнесу. Доходний підхід. Метод дисконтованих грошових потоків. Метод капіталізації доходу. Ставка капіталізації. Порівняльний (ринковий) підхід. Основні принципи відбору підприємств-аналогів. Характеристика цінних мультиплікаторів. Різновиди мультиплікаторів та їх використання в оціночній практиці. Метод галузевих співвідношень. Метод аналогового продажу (ринку капіталу). Витратний підхід. Метод вартості чистих активів. Метод ліквідаційної вартості. Метод вартості заміщення.

Тема 34. Собівартість продукції.

Поняття витрат. Класифікація витрат на виробництво. Методи розрахунку витрат на виробництво. Особливості групування витрат за місцями їх виникнення (собівартість виробництва) та економічним змістом (елементи витрат). Поняття та об'єкти калькування. Типова номенклатура калькуляційних статей витрат. Методика розрахунку статей калькулювання. Особливості калькуляції одиниці продукції з комплексної сировини. Шляхи

зниження поточних витрат (собівартості продукції). Визначення впливу техніко-економічних чинників на зміну загальної величини поточних витрат.

Тема 35. Ціноутворення на підприємстві.

Основні теорії ціноутворення. Попит і пропозиція як ціноутворюючі чинники. Закон попиту. Ціна рівноваги. Цінова еластичність, коефіцієнти еластичності. Еластичність попиту та її чинники. Еластичність пропозиції. Поняття, роль і функції ціни. Види цін. Ціни світового та внутрішнього ринків. Структура ціни. Методи ціноутворення. Сутність витратного методу ціноутворення. Метод надбавок. Метод беззбитковості та цільового прибутку. Графік беззбитковості. Способи визначення точки беззбитковості. Методи, що спираються на попит. Метод балової оцінки. Визначення ціни методом прямих витрат та умови ефективності його застосування. Методи з орієнтацією на конкуренцію. Метод лідера та сфера його поширення. Питома ціна та параметричні індекси якості. Індиферентна ціна. Метод тендерного ціноутворення та сфери його застосування. Система знижок і доплат до базової ціни. Державне регулювання цін в Україні.

Тема 36. Оподаткування підприємств.

Поняття системи оподаткування юридичних осіб. Види податків, що сплачуються юридичними особами. Нормативно-правові акти, які регулюють оподаткування юридичних осіб. Поняття прямих податків, що сплачуються юридичними особами. Поняття і характеристика податку на прибуток. Платники та ставки податку на прибуток. Поняття валових витрат. Поняття і види непрямих податків, що сплачуються юридичними особами. Сутність податку на додану вартість. Поняття бази оподаткування за податком. Порядок визначення суми податку. Ставка податку. Акцизний податок. Платники акцизного податку. Порядок визначення суми податку. Особливості механізму оподаткування алкогольних і тютюнових виробів. Поняття і характеристика мита. Платники мита. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємства. Особливості нарахування і сплати єдиного податку.

Тема 37. Кредитування діяльності підприємств.

Поняття про кредитування підприємств. Банківське кредитування підприємств. Небанківське кредитування підприємств. Види банківського кредиту та їх характеристика. Кредитний договір. Умови та порядок отримання банківського кредиту підприємством. Порядок погашення банківського кредиту підприємством. Методи нарахування відсотків. Способи погашення тіла кредиту. Державне регулювання кредитування підприємств. Проблеми кредитування підприємств та напрями їх вирішення.

Тема 38. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.

Поняття про фінансово-економічні результати діяльності підприємства. Прибуток і дохід. Джерела формування загальної величини прибутку (та доходу). Валовий прибуток (і дохід) та чистий прибуток (та дохід). Розподіл чистого прибутку на підприємстві. Показники майнового стану. Ліквідність та платоспроможність. Фінансова стійкість. Ділова активність і методи її виміру. Розрахунок показників рентабельності та прибутковості. Рентабельність виробничих фондів; сукупних активів; власного (акціонерного) капіталу. Економічна сутність ефективності діяльності. Характеристика видів ефективності. Система показників ефективності виробництва. Класифікація чинників зростання ефективності виробництва.

Тема 39. Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація.

Сучасні моделі розвитку підприємств, їх характеристика. Трансформація та реструктуризація підприємства. Економічна сутність і мета процесу реструктуризації підприємства. Основні форми реструктуризації: оперативна та стратегічна. Види реструктуризації: організаційно-правова, технічна, економічна, фінансова, управлінська. Ступінь реструктуризації: часткова та комплексна. Порядок здійснення реструктуризації. Обґрунтування концепції та розробка бізнес-плану реструктуризації. Основні варіанти проведення реструктуризації підприємств. Ефективність проектів реструктуризації.

Тема 40. Економічна безпека діяльності підприємства.

Характеристика економічної безпеки різнорівневих суб'єктів господарювання. Типові функціональні складники економічної безпеки підприємства. Фінансова, ринкова, правова, кадрова, інтерфейсна, інтелектуальна, інформаційна, технологічна, екологічна складові економічної безпеки. Внутрішні та зовнішні загрози економічній безпеці підприємства. Оцінювання складових економічної безпеки підприємства. Методи та підходи до оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Критерії та індикатори економічної безпеки підприємства. Забезпечення економічної безпеки підприємства.

Тема 41. Санація та банкрутство підприємств.

Санація суб'єктів господарювання. Класична модель процесу фінансового оздоровлення підприємства. Формування стратегічних цілей та тактики проведення санації. Розробка програми та проекту санації. Бізнес-план фінансового оздоровлення, його структура. Техніко-економічне обґрунтування санації підприємства. Поняття банкрутства підприємства. Причини та ознаки банкрутства. Законодавство України з питань банкрутства. Етапи та процедура порушення справи про банкрутство. Методика визначення ймовірності банкрутства суб'єктів господарювання. Модель Альтмана. Порядок ліквідації збанкрутілих підприємств в Україні. Юридичні наслідки ліквідації та форми реалізації майна банкрутів. Черговість задоволення претензій кредиторів.

Перелік рекомендованої літератури

1. Економіка та організація виробництва: підручник / за заг. ред. В. Г. Герасимчука, А. Е. Розенплентера. - К.: Знання, 2007. - 678 с.
2. Экономика / Пол Э. Самуэльсон, проф. Массачусет. технол. ин-та, Вильям Д. Нордхаус, проф. Йельс. ун-та ; [пер. с англ. О. Л. Пелявского]. – М. ; СПб. ; К. : Вильямс, 2012. - 1358 с.
3. Економіка підприємства. Книга 1. [підручник для студентів вищих навчальних закладів]; за заг. ред. П. В. Круша, К. В. Шелехова. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 676 с.
4. Економіка підприємства. Книга 2. [підручник для студентів вищих навчальних закладів]; за заг. ред. П. В. Круша, К. В. Шелехова. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 624 с.
5. Сендзюк М. А. Інформаційні системи і технології в економіці : навч. посіб. / М. А. Сендзюк, М. Б. Вітер – Київ : КНЕУ, 2011. – 422 с.
6. Економіка підприємства: Курс лекцій у 2 книгах // О.І. Андрусь, О.А. Гавриш та інші. Під заг. ред. П.В. Круша – К.: НТУУ «КПІ», 2012. – Книга 1. Структура, продукція, ресурси. – Ч. 1. – 308 с.
7. Конкурентоспроможність промислових підприємств // О. А. Гавриш, А. Д. Кухарук, Т. В. Іванова. – Київ: НТУУ «КПІ» Вид-во «Політехніка», 2016. – 160 с.
8. Аналіз господарської діяльності [текст] навчальний посібник з грифом МОНМСУ / Глуценко Я. І. [за заг. ред. І. В. Сіменко, Т. Д. Косової]. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 384с.
9. Економічна теорія : підручник / В. Д. Лагутін, Ю. М. Уманців, Т. А. Щербакова та ін. ; за заг. ред. В. Д. Лагутіна. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 608 с.
10. Основи економічної теорії. Практикум. Навчальний посібник. / Лисенко С. М., Ляшок Я. О. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – 268с.
11. Економічна теорія: Політекономія: Практикум: Навч. посіб. // Базлевич В. – К. : Вища шк. Знання. 2013. – 496 с.

Приклад екзаменаційного білета

1.	Безробітні – це: а) особи пенсійного віку, які хочуть і спроможні працювати, але не можуть влаштуватися на роботу; б) працездатні особи, які бажають працювати, шукають роботу, але через відсутність робочих місць не працюють і не отримують доходи; в) працівники, які перебувають у неоплачуваній відпустці невизначений термін внаслідок кризових явищ, що спостерігаються в економіці; г) інваліди працездатного віку, які бажають, але не спроможні працювати.
2.	Дохід українських робітників, які працюють за наймом в Італії, враховується при обчисленні: а) ВВП Італії; б) ВВП України; в) ВНД Італії; г) усі відповіді правильні.
3.	Постійні витрати фірми збільшаться, якщо: а) підвищиться заробітна плата найманих робітників; б) зростуть витрати фірми на сировину та матеріали; в) збільшиться орендна плата фірми за земельну ділянку; г) зростуть витрати фірми на паливо та електроенергію.
4.	Якщо товари А та В є комплементами (взаємодоповнюючими), то підвищення ціни товару В, за інших незмінних обставин, зумовить зміни, які графічно ілюструються: а) рухом по кривій попиту на товар А вгору; б) рухом по кривій попиту на товар А вниз; в) зміщенням кривої попиту на товар А ліворуч; г) зміщенням кривої попиту на товар А праворуч.
5.	У ринковій економіці інтереси домашніх господарств спрямовані на: а) максимізацію прибутку та зниження витрат виробництва; б) задоволення потреб суспільства в економічних благах; в) максимізацію загальної корисності з урахуванням рівня цін і доходів; г) задоволення потреб певної територіальної спільноти.
6.	Робітник, який звільнився за власним бажанням, належить до робочої сили, але поки що не знайшов роботу, відноситься до охоплених: а) циклічним безробіттям; б) фрикційним безробіттям; в) структурним безробіттям; г) прихованим безробіттям.
7.	Робітник, який звільнився за власним бажанням, належить до робочої сили, але поки що не знайшов роботу, відноситься до охоплених: а) циклічним безробіттям; б) фрикційним безробіттям; в) структурним безробіттям; г) прихованим безробіттям.
8.	Визначте неправильне твердження: а) змінні витрати збільшуються зі зростанням обсягів виробництва; б) підвищення орендної плати збільшує постійні витрати фірми; в) зниження залізничних тарифів може зменшити змінні витрати фірми; г) якщо фірма нічого не виробляє, її постійні витрати дорівнюють нулю.

9.	<p>Загальний дохід від реалізації певного товару буде збільшуватися зі зростанням його ціни, якщо за інших незмінних обставин попит на цей товар буде:</p> <p>а) еластичним за ціною; б) нееластичним за ціною; в) абсолютно еластичним за ціною; г) немає правильної відповіді.</p>
10.	<p>Виберіть правильне твердження:</p> <p>а) на відміну від адміністративно-командної системи, в ринковій економіці домінуючими є інтереси виробників; б) на відміну від ринкової економічної системи, в адміністративно-командній економіці домінуючими є інтереси споживачів; в) на відміну від адміністративно-командної системи, в ринковій економіці домінуючими є інтереси споживачів; г) на відміну від ринкової економічної системи, в адміністративно-командній економіці домінуючими є індивідуальні інтереси.</p>
11.	<p>Рівень безробіття обчислюється як відсоткове співвідношення:</p> <p>а) кількості безробітних до кількості зайнятих; б) кількості безробітних до кількості робочої сили; в) кількості робочої сили до кількості безробітних; г) кількості безробітних до кількості дорослого населення.</p>
12.	<p>Сума активів, що є власністю домогосподарств, фірм і держави, нагромаджених країною за всю історію її існування, - це:</p> <p>а) національний дохід; б) національне багатство; в) чистий національний дохід; г) немає правильної відповіді.</p>
13.	<p>У короткостроковому періоді фірма виробляє 20 одиниць продукції. При цьому її середні змінні витрати дорівнюють 10 грн, постійні витрати – 40 грн. За цих умов середні загальні витрати становлять:</p> <p>а) 2,5 грн; б) 12 грн; в) 40,5 грн; г) 50 грн.</p>
14.	<p>Якщо зміна ціни товару на 1 % спричиняє меншу зміну обсягу попиту на нього, тобто $E_D < 1$, то попит на цей товар:</p> <p>а) абсолютно еластичний; б) абсолютно нееластичний; в) еластичний; г) нееластичний.</p>
15.	<p>Економічний закон зростання потреб діє:</p> <p>а) лише в розвинених країнах; б) лише в країнах, що розвиваються; в) у кожній країні незалежно від рівня її розвитку; г) у кожній країні на початковому етапі її розвитку.</p>
16.	<p>Мінімальна заробітна плата – це:</p> <p>а) плата, яка задовольняє потреби працівника; б) плата за мінімум (годину) відпрацьованого часу; в) заробітна плата, що визначається тарифними ставками, посадовими окладами, відрядними розцінками, а також доплатами у розмірах, встановлених чинним законодавством; г) законодавчо встановлений розмір заробітної плати за просту некваліфіковану працю,</p>

	нижче якого не може проводитися оплата за виконану працівником роботу; д) правильної відповіді немає.
17.	До складу оборотних засобів підприємства входять: а) запаси матеріалів, запасних частин, палива, готової продукції на складі; б) транспортні засоби; в) оборотні виробничі фонди та фонди обігу; виробничі запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів; г) інструмент.
18.	Структура оборотних засобів – це: а) їх склад за елементами; б) співвідношення між вартістю виробничих запасів і відвантаженою продукцією; в) питома вага кожного елемента у загальному обсязі оборотних засобів у відсотках; г) співвідношення між вартістю виробничих запасів і незавершеного виробництва; д) усі відповіді вірні.
19.	Інвестиційний проект – це: а) визначений перелік документів і рекомендацій, необхідних для реалізації інвестиційної пропозиції; б) сукупність заходів, які передбачають певні вкладення капіталу з метою отримання прибутку або соціального ефекту; в) сукупність різних видів діяльності, спрямованих на реалізацію інвестиційної стратегії; г) сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави, направлених на довгострокове вкладення капіталу в будь-яке підприємство з метою отримання прибутку; д) інвестиційна стратегія компанії, спрямована на розширення чи зміну інвестиційної діяльності.
20.	Якщо капітал використовується для інвестування у спеціальні цільові банківські вклади, придбання акцій, облігацій та інших цінних паперів, то такі інвестиції називаються: а) прямими; б) реальними; в) виробничими; г) непрямими; д) фінансовими.
21.	Виберіть серед перелічених напрямки реального інвестування: а) відкриття підприємством депозитного рахунку в комерційному банку; б) спорудження нового адміністративного корпусу підприємства; в) придбання ліцензій на виготовлення нового виду продукції; г) придбання верстатів з числовим програмним управлінням для заміни існуючого обладнання основного цеху; д) придбання акцій підприємства-конкурента, яке перебуває в стані кризи.
22.	Валові інвестиції – це: а) інвестиції з невизначеним терміном вкладення, наприклад, акції підприємств, нерухомість, антикваріат; б) вкладення коштів через опосередкованих осіб: інвестиційних та інших фінансових посередників; в) загальний обсяг інвестованих засобів, які направлені на відтворення і нове будівництво; г) вкладення коштів у наукові дослідження; д) вкладення у творчий потенціал суспільства, об'єкти інтелектуальної власності, які впливають з авторського права.

23.	<p>Чисті інвестиції (капіталовкладення) підприємства – це:</p> <p>а) загальний обсяг інвестованих засобів у певному періоді, які спрямовані на відтворення: нове будівництво, реконструкцію та розширення, технічне переобладнання, підтримку діючих потужностей;</p> <p>б) сума валових інвестицій, зменшена на суму амортизаційних відрахувань у певному періоді;</p> <p>в) інвестиції з безпосередньою участю інвестора у виборі об'єктів фінансування;</p> <p>г) вкладення капіталу у різні фінансові інструменти: цінні папери, депозити, паї тощо;</p> <p>д) вкладення коштів у наукові дослідження.</p>
24.	<p>Собівартість продукції – це:</p> <p>а) витрати праці на виробництво та реалізацію продукції;</p> <p>б) витрати підприємства на виробництво та реалізацію продукції;</p> <p>в) виражені в грошовій формі витрати на виробництво та реалізацію продукції;</p> <p>г) витрати на виробництво та прибуток підприємства.</p>
25.	<p>Структура витрат на виробництво продукції – це:</p> <p>а) склад витрат і частка кожного елемента у їх загальному обсязі;</p> <p>б) склад витрат за їхніми статтями;</p> <p>в) склад витрат за економічними елементами.</p>
26.	<p>Основними шляхами зниження собівартості продукції є:</p> <p>а) збільшення обсягу реалізації,</p> <p>б) скорочення і ліквідація браку;</p> <p>в) підвищення фондівіддачі;</p> <p>г) зростання продуктивності праці;</p> <p>д) підвищення якості продукції;</p> <p>е) економне використання матеріальних ресурсів</p> <p>ж) всі відповіді вірні.</p>
27.	<p>Які з перерахованих показників можна віднести до показників фінансово-економічних результатів підприємства?</p> <p>а) вартість товарної продукції;</p> <p>б) загальну суму грошових надходжень;</p> <p>в) кількість реалізованої продукції за структурою асортименту;</p> <p>г) балансовий прибуток;</p> <p>д) чистий прибуток.</p>
28.	<p>Які з перерахованих показників можна віднести до показників фінансово-економічних результатів підприємства?</p> <p>а) вартість товарної продукції;</p> <p>б) загальну суму грошових надходжень;</p> <p>в) кількість реалізованої продукції за структурою асортименту;</p> <p>г) балансовий прибуток;</p> <p>д) чистий прибуток.</p>
29.	<p>Назвіть можливі напрями використання чистого прибутку:</p> <p>а) сплата податку на прибуток;</p> <p>б) виплата дивідендів;</p> <p>в) створення резервного фонду;</p> <p>г) виплата оплати праці;</p> <p>д) сплата податку на додану вартість.</p>

30.	<p>При паралельному русі предметів праці:</p> <p>а) кожна наступна операція починається після закінчення попередньої операції над усією партією виробів „п”;</p> <p>б) кожна наступна операція починається після закінчення попередньої операції над одним виробом;</p> <p>в) кожна наступна операція починається після закінчення попередньої операції над транспортною партією виробів „р”;</p> <p>г) початок наступної операції залежить від трудомісткості даної операції порівняно з попередньою.</p>
31.	<p>Організація виробництва – це:</p> <p>а) координація в просторі всіх матеріалів і трудових елементів виробництва з метою досягнення у певний термін найбільшого виробничого результату з найменшими затратами;</p> <p>б) оптимізація в часі всіх матеріалів і трудових елементів виробництва з метою досягнення у певний термін найбільшого виробничого результату з найменшими затратами;</p> <p>в) координація у просторі всіх матеріальних і оптимізація в часі всіх трудових елементів виробництва з метою досягнення у певний термін найбільшого виробничого результату з найменшими затратами;</p> <p>г) координація і оптимізація у часі в просторі всіх матеріальних і трудових елементів виробництва з метою досягнення у певний термін найбільшого виробничого результату з найменшими затратами.</p>
32.	<p>Властивість виробу виконувати свої функції при збереженні експлуатаційних показників у встановлених межах протягом певного періоду характеризує його:</p> <p>а) продуктивність;</p> <p>б) надійність;</p> <p>в) довговічність;</p> <p>г) ремонтпридатність.</p>
33.	<p>Що не є властивістю виробничої системи?</p> <p>а) результативність;</p> <p>б) довготривалість;</p> <p>в) плановість;</p> <p>г) керованість;</p> <p>д) синергізм.</p>
34.	<p>Що не є властивістю виробничої системи?</p> <p>а) результативність;</p> <p>б) довготривалість;</p> <p>в) плановість;</p> <p>г) керованість;</p> <p>д) синергізм.</p>
35.	<p>У складському господарстві виконуються операції, які відносяться до:</p> <p>а) основних виробничих процесів;</p> <p>б) допоміжних операцій основного виробництва;</p> <p>в) обслуговуючих процесів;</p> <p>г) допоміжних процесів;</p> <p>д) побічних виробництва.</p>

Задача 1.

Оцінити динаміку показника фондівдачі. Зробити висновки.

Показник	Базовий період	Звітний період
Вартість основних засобів, тис. грн.	13 000	19 000
Доходи операційної діяльності, тис. грн.	1 100	1 600

Задача 2.

У таблиці подано залежність загальних витрат від обсягів випуску продукції. Обчисліть постійні, змінні та граничні витрати.

Q, шт.	ТС, грн.	ФС, грн.	ВС, грн.	МС, грн.	АТС, грн.	АFC, грн.	АVC, грн.
0	75						
1	150						
2	200						
3	260						
4	440						

Задача 3.

Відомо, що заробітна плата з нарахуваннями на соціальне страхування у країні становить 15620 ум. гр. од., валовий прибуток дорівнює 10300 ум. гр. од., рентний дохід – 26 % від суми заробітної плати та валового прибутку, чистий процентний дохід – 2567 ум. гр. од. Податки на виробництво та імпорту становлять 629 ум. гр. од., субсидії на виробництво та імпорту – 94 ум. гр. од. Обчисліть ВВП країни в ринкових цінах.

Критерії оцінювання і принципи виставлення кінцевої оцінки

Кожна правильна відповідь на теоретичне (тестове) питання оцінюється у 2 бали, неправильна відповідь, – у 0 балів. Максимальна можлива кількість балів за теоретичні питання (тести) – 70 балів ($2 \times 35 = 70$).

Максимально можлива кількість балів за розв'язування задач – 30 балів ($3 \times 10 = 30$). Підсумковою оцінкою за 100-бальною шкалою є сума балів, отриманих за теоретичні питання та задачі.

Залежно від загальної суми отриманих балів вступнику, згідно критеріїв ECTS, виставляється оцінка:

Сума набраних балів	Оцінка	Підсумок
95-100	Відмінно	зараховано
85-94	Дуже добре	
75-84	Добре	
65-74	Задовільно	
60-64	Достатньо	
менше 60	Незадовільно	не зараховано

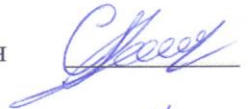
Возвращение МС

Отримані оцінки «Відмінно», «Дуже добре», «Добре», «Задовільно», «Достатньо» – переводяться у підсумок «Зараховано», «Незадовільно» – переводяться у підсумок «Не зараховано».

Оцінка «Незадовільно» вважається такою, що не дає можливості брати участь у конкурсі.

Розробники програми:

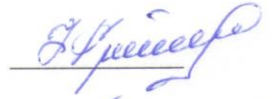
Войтко Сергій Васильович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки

Глушенко Ярослава Іванівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки

Грінько Ірина Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки

Кухарук Анна Дмитрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки

Черненко Наталя Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки

